

תת"ע 4922/04/22 - מדינת ישראל נגד חיים דרדק

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

תת"ע 4922-04-22 מדינת ישראל נ' דרדק

בפני	כבוד השופט שי שלהבת
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	ע"י ב"כ עו"ד אשר פרי ועו"ד חיים ביטון
נאשם	חיים דרדק

החלטה

רקע

בפני בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש כנגדו ולהטלת הוצאות על המדינה.

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו נהיגה בכביש חד סטרי בכיוון ההפוך לכיוון המותר וזאת בניגוד לתקנה 37 לתקנות התעבורה. בהתאם לעובדות כתב האישום, נהג הנאשם באופניים חשמליים ביום 9.1.22. בשעה 9.04 ברחוב רמב"ם פינת גלוסקא בגבעתיים.

הנאשם העלה את טענותיו בע"פ במסגרת דיון שנערך ביום 12.7.22 והתביעה השיבה בכתב ביום 1.9.22, תשובה עליה הגיב הנאשם בכתב ביום 18.9.22.

טענות הצדדים

בבקשתו, העלה הנאשם שני טענות מקדמיות. הראשונה נגעה לכך שנהג בקורקינט חשמלי ("גלגיוע") ולא באופניים חשמליים כאמור בכתב האישום. לאחר שב"כ המאשימה הסכים לכך וביקש לתקן את כתב האישום, שטח הנאשם את טענתו לפיה לא ניתן לתקן כתב אישום בעבירות של ברירת קנס.

טענתו השנייה של הנאשם התייחסה לכך שעובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה היות והקורקינט החשמלי מוחרג מהוראות פקודת התעבורה, וודאי בכל הנוגע לעבירה בה הואשם.

בדבריו באולם בית המשפט, ביסס הנאשם את עתירתו הראשונה בעיקר באמור **ברע"פ 7752-00 עו"ד שמחה ניר נ' מדינת ישראל** (פ"ד נו(4) 283) (להלן: "**עניין ניר**") והפנה להחלטות נוספות בהם בוטל כתב אישום בשל חוסר בסוגריים.

בכל הנוגע לטענתו השניה סבר הנאשם כי צו התעבורה (פטור קורקינט חשמלי מהוראות הפקודה) תשס"ד-2004 מחריג קורקינט חשמלי מכל הוראות פקודת התעבורה מלבד התקנות שהוחלו במפורש, ביניהן לא נמצאת תקנה 37 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**") מכוחה הואשם. כן טען שמבחינה מהותית העונש הקבוע בצד תקנה 37 האמורה, של רישום 6 נקודות, אינו הולם את הנהיגה בקורקינט החשמלי אשר אינה מצריכה רישיון נהיגה. בנוסף הפנה לאתר של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים המפנה לתקנות החלות על גלגיוע ואשר אינן כוללות תקנות המתייחסות לרכבים.

התביעה בתשובתה הכתובה, הפנתה לסמכותה לתיקון כתב האישום ברשות בית המשפט מכוח סעיף 92 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"), ככל שניתנה לנאשם הזדמנות להתגונן. לגישת התביעה, בקשתה אינה מחמירה עם הנאשם ואינה גורמת להרשעתו בעבירות אחרות מזו המופיעה בכתב האישום. לחיזוק עמדתה, הפנתה התביעה להחלטת בית המשפט המחוזי ת"א במסגרת **עפת (ת"א) 49254-04-18 אבי קורצברג נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.7.18) (להלן: "**עניין קורצברג**").

בכל הנוגע לטענת הנאשם לפיה עובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה, טענה התביעה בהרחבה כי תחולת צו הפטור מהווה סייג לאחריות פלילית שעל הנאשם להביא ראיות לקיומו וזאת בניגוד לרכיב מרכיבי העבירה שעל התביעה להוכיח. לאור זאת ומאחר ומהות הטענה המקדמית הנה שאף אם תוכחנה כל עובדות כתב האישום לא יורשע הנאשם, הרי שלגישת התביעה, על הנאשם הנטל להוכיח כי הכלי בו נסע נכנס בגדרי צו הפטור. לעניין זה, מקומה של טענת הנאשם הנה במסגרת שלב ההגנה ולא כחלק מהשלב המקדמי.

לעניין טענתו של הנאשם בהתבסס על שיטת הניקוד, סברה התביעה כי הניקוד אינו קשור לשאלת היותו של הפרט הרלוונטי בעל רישיון נהיגה ובאשר להפנייתו לאתר הרשות לבטיחות בדרכים טענה כי הדבר מלמד על כך שהמחוקק וגורמי האכיפה התייחסו לקורקינט החשמלי ככלי רכב לכל דבר ועניין.

התביעה הוסיפה וטענה כי כתב האישום מפרט את כל היסודות הנדרשים לצורך הרשעתו של הנאשם בעבירה המיוחסת לו.

בתשובתו הכתובה לתגובת המדינה חזר הנאשם על טענתו לפיה בהתאם לקביעת בית המשפט העליון בעניין ניר קיים ייחוד לעבירות ברירת קנס. הנאשם הפנה לעניין זה לפסיקת בית המשפט לעניינים מקומיים בתל אביב במסגרת **(ת"א) 184784-08-16, מדינת ישראל נגד עצמון** (פורסם בנבו 4.1.18).

בכל הנוגע לעובדות המפורטות בכתב האישום, טען הנאשם כי אופניים חשמליים וקורקינטים חשמליים אינם נכללים בהגדרת המונח "רכב מנועי" בתקנות התעבורה. הנאשם הסתמך לעניין זה על פסיקת בית המשפט העליון **במסגרת רע"א 7451/19 עזבון המנוח גבריאל אסולין זל נ' דרויש** (פורסם בנבו 12.10.00) (להלן: "**עניין אסולין**"). לחיזוק טיעונו קבע הנאשם כי במסגרת תיקון 12 לתקנות התעבורה, הותקנו תקנות מיוחדות לאופנים חשמליים ולקורקינטים חשמליים ובכך, גילה המחוקק את דעתו כי כלים אלו מצריכים הסדר חקיקתי נפרד והסדרים החלים על רכב מנועי בתקנות התעבורה אינם הולמים אותם.

בהתייחסו לטענות התביעה בקשר לתחולת צו הפטור, קבע הנאשם כי בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, אף אם קורקינט חשמלי נחשב רכב מנועי לעניין פקודת התעבורה, הוא אינו נחשב ככזה לעניין תקנות התעבורה.

דין ומסקנות

אפשרות תיקון כתב האישום

ההוראות בדבר סדרי הדין בעבירות של ברירת משפט קבועות בעיקר בסעיפים 228-230 לחסד"פ.

סמכותו של בית המשפט להתיר תיקון של כתב האישום לאחר תחילת המשפט מנויה בסעיף 92 לחסד"פ הקובע: (א) בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול.

טופס 8 לתוספת לתקנות סדר הדין הפלילי, תשל"ד-1974 (להלן: "**התקנות**"), שהוצא מכוח תקנה 39 לתקנות, וטופס 8 לתוספת שהוצא מכוח תקנה 43 לתקנות, עוסקים בבקשה להישפט ובהזמנה למשפט וכתב אישום (ברירת משפט). הטפסים נוקבים, בין היתר, בעובדות העבירה שכנגד הנאשם.

עיון בפסד דינו של בית המשפט העליון בעניין ניר, מעלה כי כדברי הנאשם, נקבע בו שלעבירות של ברירת קנס נקבעו דינים מיוחדים. עם זאת, לא עולה ממנו להבנתי מסקנתו של הנאשם, באשר העניין שנדון במסגרתו היה שונה.

יתרה מכך מהאמור בעניין ניר וכן **מדנ"פ 9263/99 מדינת ישראל נ' בקשי**, פ"ד נד(3) 556, עולה שבית המשפט העליון אינו עומד על קוצו של יוד בכל הנוגע לסוגיות טכניות הקשורות בכתבי אישום בגין ברירות קנס.

במסגרת עניין קורצברג שצוין על ידי התביעה, קבע בית המשפט המחוזי כי אי ציון העובדה שנאשם המבקש להישפט עלול לשאת ניקוד גבוה יותר מזה שיוחס לו בעבירה המקורית, טומן בחובו "מידה ממשית של עיוות דין שאין להשלים עמה". בית המשפט לא התייחס באופן דומה לאפשרות להכבדת הקנס וזאת מאחר ובטופס הרלוונטי, מידע הנאשם על קיומה של אפשרות זו.

דומני שניתן לגזור מהאמור בפרשת קורצברג, כי מקום בו נאשם אינו משנה את מצבו לרעה, קמה לתביעה הסמכות לתקן את כתב האישום גם בעבירות ברירת משפט. במקרינו, לא נטען ולא הוכח כי הנאשם שינה מצבו לרעה בשל סוג הכלי בו מיוחסת נהיגתו ובכל מקרה ניתן יהיה להתייחס לנקודה זאת כגורם מקל בכל הנוגע לענישתו של הנאשם, במידה ויורשע.

לעניין זה ניתן לראות את הבקשה להישפט כפותחת פתח להליך הפלילי במסגרתו המבקש חשוף גם לשינויים העלולים לחול בהליך הפלילי כל עוד אלה אינם פוגעים בזכויותיו.

דומני שחיזוק לעמדתי זו, אם כי בנסיבות אחרות, ניתן למצוא בפסיקת בית המשפט המחוזי במסגרת **עפ (י-ם) 4428/09 יהודה גוטמן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו 18.8.09) (להלן: "**עניין גוטמן**") ולפיה: "...משבחר המערער להגיש בקשה להישפט, אין עוד נפקות לפגם, הטכני בעיקרו, שנפל בטופס הודעת תשלום הקנס, **וההליך הפלילי מתנהל בהתאם לכתב-האישום שהוגש לפי סעיף 8 לתוספת לתקנות. כמבואר לעיל, עותק מההזמנה למשפט וכתב-האישום שהוגש לבית-המשפט, דינו ככתב-אישום שהוגש לבית-המשפט כדין**" (ההדגשה אינה במקום).

לעניות דעתי ניתן ללמוד מהאמור בעניין גוטמן, כי מרגע שביקש נאשם להישפט, חלות על ההליך בעניינו כל ההוראות החלות על כתב אישום המוגש בכל הליך אחר ולעניין זה גם היכולת לתקנו שתיבחן בהתאם לכללים הרלוונטיים לנושא תיקון כתב אישום לאחר הגשתו.

דומני שלעניין זה, יש להפנות לקביעות שניתנו בסוגיית ההגנה מן הצדק בפסק דינו המכונן של בית המשפט העליון במסגרת ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ** (פ"ד נט(6) 776) (להלן: **הלכת בורוביץ**) "שאלת החלטה של הגנה מן הצדק על מקרה נתון טעונה בחינה בת שלושה שלבים: בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב זה נדרש בית-המשפט לאזן בין האינטרסים השונים, שהעיקריים שבהם פורטו לעיל, תוך שהוא נותן דעתו על נסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו. בתוך כך עשוי בית-המשפט לייחס משקל, בין היתר, לחומרת העבירה המיוחסת לנאשם; לעוצמת הראיות (הלכאוריות או המוכחות) המבססות את אשמתו; לנסיבותיהם האישיות של הנאשם ושל קורבן העבירה; למידת הפגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן; לחומרת הפגיעה בזכויות הנאשם ולנסיבות שהביאו לגרימתה; למידת האשם הרובץ על כתפי הרשות שפגעה בהליך או בנאשם וכן לשאלה אם הרשות פעלה בזדון או בתום-לב. ברי כי בגיבוש האיזון בין השיקולים הנגדיים ייחס בית-המשפט לכל אחד מהשיקולים את המשקל היחסי הראוי לו בנסיבותיו הקונקרטיות של המקרה הנתון. כך למשל ככל שמעשה העבירה חמור יותר, יגבר משקלו של האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין, וככל שמעשה הרשות שערורייתי יותר, ופגיעתו בנאשם ובזכויותיו חמורה יותר, יגבר משקלו של האינטרס הציבורי שבשמירת זכויותיו של הנאשם ובריסון כוחה של הרשות. בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב-האישום. בין היתר, עשוי בית-המשפט לקבוע כי הפגיעה שנגרמה לנאשם, אף שאינה מצדיקה את ביטול כתב-האישום שהוגש נגדו, מצדיקה היא את ביטולם של אישומים ספציפיים, או תהא ראויה להישקל לטובתו בקביעת עונשו, אם יורשע". ...

מישום הלכת בורוביץ על המקרה שבפני עולות לטעמי המסקנות הבאות: בשלב הראשון, זוהה כאמור הליקוי שנפל בכתב האישום ואף התביעה אינה מתכחשת לו. בשלב השני, הרי שלהבנתי, העובדה ששאלת כלי הרכב הלכאורי בו נסע הנאשם מהווה עובדה אחת מעובדות כתב האישום; שהשינוי בסוג הכלי אינו פוגע בהגנתו של הנאשם ואולי אף מעניק לו טיעונים כבדי משקל כאמור בחלק השני של עתירתו; וכן שלא נטען והוכח כי הטעות בכתב האישום נערכה בכוונת מכוון, מובילות כולן למסקנה שאין בתיקון כתב האישום משום פגיעה קשה בתחושת הצדק וההגינות. חיזוק לעמדה זו ניתן למצוא בפסיקת בית המשפט המחוזי במסגרת פרשת קורצברג המתירה תיקון של כתב האישום במקרה בו נאשם אינו משנה את מצבו את מצבו לרעה. במסגרת השלב השלישי, אף אם נראה בטעות שנפלה בכתב האישום ככזו היורדת לשורשו של עניין ופוגעת בתחושת הצדק וההגינות, האי שאת הפגם ניתן יהיה לרפא באמצעות לקיחתם בחשבון בעת גזירת עונשו של הנאשם.

יודגש כי איני מקל ראש בטעות שנערכה בכתב האישום ואין להגדירה כטעות "טכנית". עם זאת ולאור האמור לעיל, הרי שתיקון הפגם יערך להבנתי, ככל שיהיה צורך בכך בהמשך ההליך.

עוד יצוין כי ידוע לי שקיימות דיעות אחרות בנוגע לתיקון כתבי אישום בעבירות של ברירת קנס וזאת אף בערכאה זו (ראה **תע"א 2296-05-18, מדינת ישראל נ' גיא**, פורסם בנבו 7.11.18). עם זאת, סבורני שכל שעל כל מקרה להיבחן לפי נסיבותיו וכל עוד לא יצאה הלכה ברורה בנושא, רשאי בית המשפט לקבוע את קביעותיו בהתאם לשיקול דעתו ובהתאם למקרה שלפניו.

לאור זאת, הריני נעתר לבקשת התביעה ומכוח סמכותי בהתאם לסעיף 92 לחסד"פ, מתיר את תיקון כתב האישום כך שלנאשם תיוחס נהיגה בגלינוע.

עובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה

טענתו של הנאשם הנה למעשה לתחולתו של סעיף 149(4) לחסד"פ לפיו

העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה;

לשון תקנה 37 לתקנות התעבורה הנקובה בכתב האישום הנה:

לא ינהג אדם **רכב** בכל קטע של כביש חד-סטרי בכיוון הפוך לכיוון המותר באותו כביש. (ההדגשה אינה במקור)

הגדרת גלינוע בתקנות התעבורה, הנה:

"גלינוע" - התקן דו-גלגלי או תלת-גלגלי שמוחקן בו מנוע חשמלי, עומד בתקן ישראלי 6230 "גלינוע (קורקינט חשמלי) - דרישות בטיחות ושיטות בדיקה" (להלן - תקן גלינוע), כתוקפו מזמן לזמן, שעותק שלו מופקד לעיון הציבור במשרדי מכון התקנים הישראלי, והפניה אליו מצויה באתר האינטרנט של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים שכתובתו www.mot.gov.il, ואשר התקיימו בו כל אלה:

(1) הספקו המרבי של המנוע אינו עולה על 250 וואט;

(2) המנוע מופעל באמצעות מצערת יד;

(3) המנוע מפסיק את פעולתו כאשר מופעלים הבלמים;

(4) מהירותו המרבית אינה עולה על 25 קמ"ש;

(5) משקלו העצמי של ההתקן לא עולה על 30 ק"ג;

צו התעבורה (פטור קורקינט חשמלי מהוראות הפקודה), תשס"ד-2004 (להלן: "צו הפטור") אליו מפנה הנאשם קובע כדלקמן:

הגדרה

1. בצו זה, "קורקינט חשמלי" - רכב בעל שני גלגלים המורכבים בזה אחר זה, המנוע במנוע חשמלי, שהספקו אינו עולה על 100 וואט, משקלו העצמי אינו עולה על 12 קילוגרם ומהירות נסיעתו אינה עולה על 12 קילומטר לשעה.

פטור מהוראות הפקודה

2. קורקינט חשמלי פטור מהוראות הפקודה

עיון בפסק דינו של בית המשפט העליון בעניין אסולין אליו הפנה הנאשם בטענותיו מעלה שפסק הדין האמור עסק בעיקרו בהגדרת "אופניים חשמליים" (דבר המעמיד לכאורה בסימן שאלה את טענת הנאשם לפיה השינוי בכתב האישום מאופניים חשמליים לגלינוע, מצדיקה את ביטול כתב האישום) וכן שבית המשפט העליון לא קבע הלכה ברורה להגדרת

המונח "גלגיוע" לענין דיני התעבורה.

יתרה מכך ההתייחסות בענין אסולין האמור הנה לתקנות התעבורה. לשון תקנות התעבורה וצו הפטור, קובעות בהגדרת המונח "גלגיוע" מספר תנאים בהתקיימם יכלול כלי מסויים בגדרי המונח. רק כלים העומדים בהגדרות הרלוונטיות נחשבים "גלגיוע" ובהיעדר מידע על כלי הרכב עליו נהג לכאורה הנאשם, לא ניתן לקבוע שהכלי האמור נכלל בגדרי ההגדרות האמורות.

קרי, הטענה לפיה הכלי עליו נהג לכאורה הנאשם, פטור מהוראות תקנות התעבורה, צריכה להישען בראש ובראשונה על עמידת הכלי האמור בהגדרת גלגיוע לענין דיני התעבורה ובהיעדר אינדיקציות לכך, לא ניתן לדון בטענה.

המאשימה הסבירה בהרחבה כי הטענה שהכלי הרלוונטי נכנס בגדרי צו הפטור הנה טענת הגנה לגביה מוטל נטל הראיה על הנאשם.

מבלי להיכנס לעובי הקורה, הרי שאיני בטוח שמסקנה זו הנה המסקנה האפשרית היחידה ואפשר שיש לרגליים לסברה לפיה מאפייני ה"גלגיוע" מהווים חלק מעובדות כתב האישום שעל התביעה להוכיח.

מאחר וטענתו של הנאשם הנה למעשה ש"עובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה", הרי שאף אם אסבור שמהות הכלי עליו נסע מהווה יסוד מיסודות העבירה, הרי שלא ניתן לומר כי אף אם כל העובדות הנטענות על ידי התביעה יוכחו, לא תתגלה עבירה. זאת שהרי אף לפי גישה זו במידה ויוכח שהכלי אינו מהווה גלגיוע בהתאם לתקנות התעבורה ולצו הפטור ולחילופין שהוראות תקנה 37 התעבורה חלות עליו למרות זאת, יגלו עובדות כתב האישום עבירה לכאורית.

לאור זאת ובהיעדר אינדיקציה אחרת, הרי שלא אוכל לקבל את טענתו של הנאשם. מהותו של הרכב עליו נסע יכול ותתברר במהלך ניהול ההליך ואז גם עשויה להתעורר השאלה האם מהווה מהות הרכב חלק מפרשת התביעה או ההגנה וכפועל יוצא, על מי נטל ההוכחה הרלוונטי.

מאחר ולא קיבלתי את עתירתו של הנאשם, הרי שאין מקום לדון בבקשתו לפסיקת הוצאות.

יצוין כי למרות שלא קיבלתי את עתירתו של הנאשם, הרי שמצאתי שטענותיו העלו סוגיות מהותיות שהדיון בהם ראוי וחשוב.

לאור האמור לעיל, יקבע התיק לשיבת הקראה ליום 22.11.22, בשעה 9.00.

ככל שמועד דיון ההקראה אינו נוח לנאשם, יודיע נא על כך עד 7 ימים עובר למועד תוך הצעת מועדים חלופיים.

מזכירות - נא להעביר לצדדים העתק מהחלטה זו.

ניתנה היום, י"ח תשרי תשפ"ג, 13 אוקטובר 2022, בהעדר
הצדדים.